

مقتل الحسين عليهما السلام

نویسنده: سید عبدالرزاق مقوم

مترجم: قربان مغدومی

www.ketab.ir

سرشناسه	مقزم، عبدالرزاق، ۱۸۹۸ - ۱۹۷۱ م. (Muqarram, Abd al-Razzaq)
عنوان قراردادی	مقتل الحسین علیه السلام. فارسی
عنوان و نام پدیدآور	مقتل الحسین (علیه السلام) / نویسنده سید عبدالرزاق مقزم؛ مترجم قربان مخدومی.
مشخصات نشر	قم: کوثر کویر، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری	ص: ۴۳۹.
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۸۶۶۵-۹۱-۸
وضعیت فهرست نویسی	قیفا
یادداشت	کتابنامه: ص. ۴۳۵ - ۴۳۹.
موضوع	حسین بن علی (ع)، امام سوم، ۴ - ۶۱ ق. (Hosayn ibn 'Ali, Imam III, ۶۸۰-۶۲۵)
موضوع	واقعۀ کربلا، ۶۱ ق. (Karbala, Battle of, Karbala, Iraq, 680)
شناسه افزوده	مخدومی، قربان، ۱۳۵۱-، مترجم
رده بندی کنگره	BP۴۱/۵:
رده بندی دیویی	۲۹۷/۹۵۳۴:
شماره کتابشناسی ملی	۹۴۱۱۶۱۱:

انتشارات کوثر کویر

مقتل الحسین علیه السلام

نویسنده: سید عبدالرزاق مقزم

مترجم: قربان مخدومی

ناشر: کوثر کویر

نوبت چاپ: اول / ۱۴۰۲

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۶۶۵-۹۱-۸

چاپخانه: مبین

مرکز پخش

قم | بلوار معلم | مجتمع ناشران | طبقه همکف | واحد ۱۰ ☎ ۳۷۸۴۱۸۱۸ (۰۲۵)

تلفن سفارشات: ۳۱۶۵۶ (۰۲۵)

■ کلیه حقوق اثر متعلق به ناشر می باشد.

■ هرگونه تکثیر از تمام یا قسمتی از این اثر بصورت حروفچینی یا عکسبرداری، چاپ مجدد، چاپ افست، پلی کپی و انواع دیگر چاپ بدون اجازه کتبی مؤلف شرعاً جایز نمی باشد و پیگرد قانونی به همراه خواهد داشت.

فهرست مطالب

۱۳	پیشگفتار
۱۳	علامه سید عبدالرزاق مفرّم
۱۴	مقتل الحسین علیه السلام
۱۵	اساتید علامه مفرّم
۱۶	آثار قلمی
۱۶	آثار چاپ شده
۱۷	آثار مخطوط

بخش اوّل

هدف قیام امام حسین علیه السلام

۲۱	هدف قیام امام حسین علیه السلام
۲۳	نظریه دانشمندان در لعن یزید
۳۴	پیامبران و امام حسین علیه السلام
۳۸	قیام امام حسین و مسئله انتحار
۵۵	آیه تهلکه

۶۴	چکیده مطالب
۷۰	آگاهی امام حسین علیه السلام از شهادت خویش
۷۵	حسین علیه السلام پیروز است
۸۴	حسین و یارانش
۸۴	مقدمه
۱۰۰	حسین علیه السلام در کربلا
۱۰۴	اجازه بازگشت و انصراف خانواده و یاران از کربلا
۱۱۳	خلاصه
۱۱۶	جاودانگی دین با قیام امام حسین علیه السلام
۱۲۰	آثار و فواید گریه بر امام حسین علیه السلام
۱۲۲	تباکی و وانمودن کردن به گریه
۱۲۹	آثار سجده بر تربت سیدالشهدا علیه السلام
۱۳۰	حکمت زیارت
۱۳۵	ایثار و از خودگذشتگی برای اهل بیت علیهم السلام
۱۴۰	اجر شاعران اهل بیت علیهم السلام
۱۴۶	علت حرکت امام حسین علیه السلام با خانواده اش
۱۵۰	نهضت و انقلاب علویان

بخش دوم

حسین در کربلا

۱۵۵	آغاز حکومت یزید
۱۶۴	نگرانی عده‌ای برای امام حسین علیه السلام
۱۶۴	۱. عمر الاطراف
۱۶۵	۲. محمد بن حنفیه
۱۶۷	۳. اُمّ سلمه
۱۶۸	۴. زنان بنی هاشم

۱۶۹	۵. عبدالله بن عمر
۱۷۰	وصیت حضرت به محمد بن حنفیه
۱۷۱	خروج از مدینه
۱۷۲	امام در مکه
۱۷۶	نامه‌های مردم کوفه
۱۷۷	پاسخ امام حسین علیه السلام به مردم کوفه
۱۷۹	حرکت مسلم
۱۸۰	ورود مسلم به کوفه
۱۸۱	بیعت کوفیان با مسلم
۱۸۴	سرنوشت مسلم
۱۸۸	سرنوشت هانی
۱۸۹	قیام مسلم
۱۹۲	زندانی شدن مختار
۱۹۳	مسلم در خانه طوعه
۱۹۶	دیدار مسلم و ابن زیاد
۲۰۲	سفر امام حسین علیه السلام به عراق
۲۰۲	سخنرانی امام حسین علیه السلام در مکه
۲۰۳	تلاش برای منصرف کردن امام از سفر به کوفه
۲۰۷	تبیین و بررسی انگیزه سفر امام حسین علیه السلام
۲۱۰	منزلگاه تنعیم
۲۱۱	منزلگاه صفاح
۲۱۲	منزلگاه ذاتِ عرق
۲۱۳	منزلگاه حاجر
۲۱۳	در کنار یکی از چشمه‌ها
۲۱۴	منزلگاه خزیمه
۲۱۴	منزلگاه زرود

۲۱۶		منزلگاه تعلیه
۲۱۷		منزلگاه شقوق
۲۱۸		منزلگاه زباله
۲۱۹		منزلگاه بطن عقبه
۲۲۰		منزلگاه شراف
۲۲۴		منزلگاه بیضه
۲۲۵		منزلگاه رهیمه
۲۲۶		قادسیه
۲۲۷		منزلگاه عذیب
۲۲۸		قصر بنی مقاتل
۲۳۱		منطقه طف
۲۳۴		کربلا
۲۳۷		رفتار ابن زیاد با امام حسین علیه السلام
۲۴۰		سخنرانی ابن زیاد
۲۴۱		جایگاه امام حسین علیه السلام نزد کوفیان
۲۴۳		تعداد لشکرها و سربازان ابن زیاد
۲۴۴		موقعیت شریعه فرات
۲۴۵		رخدادهای روز هفتم محرم
۲۴۷		غرور ابن سعد
۲۴۹		نامه دروغین ابن سعد
۲۵۱		دخالت شمر در تصمیم ابن زیاد
۲۵۲		امان دادن شمر به عباس علیه السلام و برادرانش
۲۵۴		تلاش بنی اسد برای پیوستن به امام حسین علیه السلام
۲۵۴		روز نهم محرم
۲۵۷		عزم یاران امام حسین برای یاری امام علیه السلام
۲۶۲		شب عاشورا

بخش سوم

روز عاشورا

۲۷۱	وقایع روز عاشورا
۲۷۴	امام حسین علیه السلام در روز عاشورا
۲۷۶	دعای امام حسین علیه السلام
۲۷۶	اولین سخنرانی امام در میدان جنگ
۲۸۰	کرامت و هدایت
۲۸۲	سخنان زهیر بن قین
۲۸۴	سخنان بریر
۲۸۵	دومین سخنرانی امام حسین علیه السلام
۲۸۸	پیش‌گویی فرجام ابن سعد
۲۸۹	توبه حَرّ
۲۹۱	نصیحت حَرّ برای اهل کوفه
۲۹۱	اولین حمله
۲۹۳	مبارزه‌های گروهی
۲۹۴	هدایت در سایه استغاثه امام حسین علیه السلام
۲۹۵	حمله دشمن از سمت راست پایگاه امام حسین علیه السلام
۲۹۶	شهادت مسلم بن عوسجه
۲۹۷	حمله به میسره پایگاه امام حسین علیه السلام
۲۹۹	استمداد عزره از عمر سعد
۳۰۰	شهادت ابوشعثاء
۳۰۱	ظهر عاشورا
۳۰۲	حبیب بن مظاهر
۳۰۲	حَرّ ریاحی

۳۰۴	 نماز ظهر عاشورا
۳۰۵	 رم کردن اسب‌های سربازان امام حسین علیه السلام
۳۰۶	 ابو ثمامه
۳۰۶	 زهیر و ابن مضارب
۳۰۷	 عمرو بن قرظه
۳۰۸	 نافع بن هلال جملی
۳۰۹	 واضح و أسلم
۳۱۰	 بریر بن خضیر
۳۱۲	 حنظلّ شبامی
۳۱۳	 عابس و شونب
۳۱۴	 جون
۳۱۵	 انس بن حارث کاهلی
۳۱۵	 عمرو بن جناده
۳۱۶	 حجاج جعفی
۳۱۷	 سوار
۳۱۷	 سوید
۳۱۸	 شهادت اهل بیت علیهم السلام
۳۱۸	 حضرت علی اکبر علیه السلام
۳۲۴	 عبدالله بن مسلم
۳۲۵	 حملة خاندان ابوطالب
۳۲۶	 قاسم و برادرش
۳۲۸	 برادران حضرت عباس علیه السلام
۳۲۸	 شهادت حضرت عباس علیه السلام
۳۳۲	 حضور سیدالشهدا علیه السلام در میدان
۳۳۴	 کودک شیرخوار
۳۳۸	 وداع دوم سیدالشهدا با خانواده

۳۴۲	محمد بن سعید
۳۴۳	عبدالله بن حسن
۳۴۵	دعای امام حسین علیه السلام هنگام شهادت
۳۴۶	اسب امام حسین علیه السلام
۳۴۸	غار کردن وسایل سیدالشهدا علیه السلام

بخش چهارم

پس از عاشورا

۳۵۳	حوادث پس از عاشورا
۳۵۳	شب یازدهم
۳۶۲	استحباب بیتوته شب یازدهم در حرم حسینی علیه السلام
۳۶۵	غارت خیمه ها
۳۶۸	پایمال کردن شهدا با اسب
۳۶۹	انتقال سرهای مبارک شهدا به کوفه
۳۷۰	انتقال اسرا به کوفه
۳۷۴	در کوفه
۳۷۵	سخنرانی زینب کبری علیه السلام
۳۷۸	سخنرانی فاطمه بنت الحسین علیه السلام
۳۸۰	ادامه سخنرانی حضرت زینب سلام الله علیها
۳۸۱	سخنرانی امام سجاد علیه السلام
۳۸۳	دفن شهدا
۳۸۸	دارالاماره
۳۹۴	ابن عقیف
۳۹۷	مختار ثقفی
۳۹۹	سخن گفتن سر مقدس امام حسین علیه السلام

۴۰۳	طغیان اشدق
۴۰۶	عبداللہ بن جعفر
۴۰۶	حوادثِ مسیر شام
۴۰۹	حوادثِ شام
۴۱۲	گفت و گوی یزید با امام سجاد علیه السلام
۴۱۶	سر مطہر امام حسین علیه السلام
۴۱۸	تقاضای مرد شامی
۴۱۹	خطبہ زینب کبریٰ علیہا السلام در شام
۴۲۳	خرابہ شام
۴۲۴	حرکت بہ سوی مدینہ
۴۲۷	تحویل گرفتن سر مقدس امام
۴۲۸	ورود بہ مدینہ
۴۳۵	منابع و مآخذ

پیشگفتار

علامه سید عبدالرزاق مقررّم

مرحوم علامه مقررّم (سعیدی) که از نوادگان امام کسّاطم علیه السلام است در سال ۱۳۶۱ ق در خانوادهای مذهبی و علاقه‌مند به اهل بیت پا به دنیا گذاشت. اجداد و بستگان وی افرادی سرشناس و اهل علم بوده‌اند.

پدرش - محمدبن سیدعباس - مردی متلّین بود که در مسجد اعظم کوفه کثیرالاعتکاف بوده و به خاطر کثرت نماز خواندن در آن، زبان زد شده بود. جدّ او - سیدقاسم - یکی از علمای اعلام نجف اشرف به شمار می‌رفته و آثار قلمی بسیاری از خویش به یادگار گذاشته است. دایی و یکی از پسرهای دایی علامه نیز اهل فضل و علم بوده‌اند.

مرحوم مقررّم براساس رسم دیرینه‌ای که در میان آبا و اجداد خویش بوده است، در تشکیل مجالس اهل بیت سعی فراوانی داشت و همواره به تشریح و تبیین فضایل اهل بیت همت می‌گمارد.

علامه، افزون بر وعظ و خطابه و تبلیغ شفاهی فضایل و مناقب اهل بیت، آثار قلمی با ارزشی نیز ارائه کرده است، و یکی از آنها *مقتل الحسین علیه السلام* است که با قلمی بسیار زیبا و ادبی، و با استفاده از منابع تاریخی بسیار مهمی نگاشته شده است و اکنون ترجمه آن پیش روی خواننده گرامی قرار دارد.

مقتل الحسین (علیه السلام)

مقتل الحسین که به مقتل مقرّم مشهور گشته، بی تردید یکی از بهترین و معتبرترین مقتل‌هایی است که تاکنون تألیف شده است. مقتل الحسین در دو بخش تنظیم شده است:

بخش اول - که این مقتل را از دیگر مقتل‌ها ممتاز و برتر می‌نماید - نگاهی به شخصیت‌شناسی اهل بیت - به ویژه - امام حسین (علیه السلام)، نقش او در میان مردم، میزان علم و قدرت، احاطه وجودی بر جهان هستی و دیگر اوصاف خدادادی او دارد. مرحوم مقرّم در این بخش کوشیده است نگاهی واقعی - و به دور از تفریطی که صدها سال است همچون ویروس در کالبد مجامع علمی شیعه افتاده است - به جایگاه و حقیقت امامت داشته باشد، و چهره‌ای از امام معرفی کند که به دور از خفت و خواری و ضعف باشد.

خواننده این کتاب پیش از آن که بخش دوم و مصائب امام حسین (علیه السلام) را مطالعه کند، امام را فردی دانشمند، کاملاً آگاه به مسائل سیاسی، تاکتیک‌های نظامی، آینده‌نگر، تیزبین، باهوش، شجاع، عزتمند، غیور و ...؛ در عین حال مهربان، رئوف، دلسوز همه بندگان خدا - اعلم از مؤمنان و گنه‌کاران و ... می‌یابد.

فلسفه قیام امام حسین (علیه السلام)، علت مشارکت و همراهی خانواده امام حسین (علیه السلام) با ایشان، علم حضرت به شهادت، مسئله تهلکه در قرآن کریم و ... بسیاری از سؤال‌هایی که در این زمینه به ذهن می‌رسد در بخش اول مقتل الحسین - به صورت مستقیم و غیرمستقیم - پاسخ داده شده است.

ویژگی دیگر این مقتل این است که خواننده می‌تواند با مطالعه بخش اول کتاب، علاوه بر آگاهی از فضائل و مناقب سیدالشهدا (علیه السلام)، هم به پاسخ سؤال‌های خود دست یابد و هم آمادگی برای پاسخ دادن به سؤال‌های احتمالی دیگران را داشته باشد.

بخش دوم - که بخش اصلی و هدف نگارش آن بوده است - مقتل و نقل حوادث روز عاشورا و چگونگی شهادت امام حسین و اصحابش می باشد.

این بخش نیز از دیگر مقاتل امتیازی برتر دارد و آن این است که، اولاً به دور از هر گونه مطلب غیر واقعی و غیر قابل پذیرش است؛

ثانیاً - با توجه به ادیب بودن مرحون مقرر و تسلط او بر ادبیات و فهم معانی و بیان و بدیع - با قلمی ادبی و بسیار احساسی نگاشته شده است که به خوبی عواطف و احساسات درونی انسان را تحت تأثیر قرار می دهد و تصویر حوادث عاشورا را بر تابلو دل می نشاند.

این شیوه نگارش، اشک انسان را به راحتی، به جویی بر گونه ها تبدیل می کند و به دریای وسیع مهر اهل بیت پیوند می دهد. اشک ریختن، هدف ذکر مصائب نیست، بلکه یک وسیله و یک استراتژی بسیار نقش آفرینی است که اهل بیت آن را میراث شیعیان قرار داده اند تا به راحتی به هدف اصلی (احیای اصول دین و هرس کردن علف های هرز از مزرعه دیانت) برسند و در افواشتن پرچم دین به اهل بیت علیهم السلام کمک کنند.

اساتید علامه مقرر

علامه مقرر سطح و خارج فقه و اصول را نزد اساتید برجسته و ممتاز حوزه علمیه نجف تلمذ کرده است.

اساتید فقه وی عبارتند از:

۱. علامه شیخ حسین حلی نجفی؛
۲. مرجع بزرگ سید محسن حکیم (م ۱۳۹۰ ق)؛
۳. زعیم عالی قدر، سید ابوالحسن اصفهانی (م ۱۳۶۵ ق)؛
۴. مرجع بزرگ، میرزا محمد حسین نائینی (م ۱۳۵۵ ق)؛

۵. مرجع بزرگ و زعیم عالی قدر، سید ابوالقاسم خویی.
اساتید اصول ایشان نیز عبارتند از:
 ۱. علامه شیخ محمدرضا آل هادی آل کاشف الغطاء (م ۱۳۶۶ ق)؛
 ۲. علامه شیخ حسین حلی نجفی؛
 ۳. شیخ آغا ضیاء عراقی (م ۱۳۶۱ ق)؛
 ۴. مرجع عالی قدر، میرزا محمد حسین نائینی؛
 ۵. مرجع بزرگ و زعیم عالی قدر سید ابوالقاسم خویی.
- اساتید فلسفه و کلام ایشان، مرجع عالی قدر آیه الله محمد حسین اصفهانی بوده و از دیگر اساتید بزرگی که تحت تأثیر آنها قرار گرفته است می توان به مجاهد کبیر شیخ محمد جواد بلاغی (م ۱۳۵۲ ق) و شیخ عبدالرسول بن شیخ شریف جواهری (م ۱۳۸۹ ق) اشاره کرد.

آثار قلمی

مرحوم مقرّم آثار بسیار ارزشمندی از خود به یادگار گذاشته است که برخی از آنها به چاپ رسیده و برخی به صورت مخطوط و دست نگاشته باقی مانده است.

آثار چاپ شده:

۱. الزید الشهید؛
۲. المختار بن عبیدالثقفی؛
۳. الیسرة سکینه؛
۴. مقتل الحسین علیه السلام؛
۵. الصدیقة الزهراء علیها السلام؛
۶. الامام زین العابدین علیه السلام؛
۷. الامام الرضا علیه السلام؛

٨. الامام الجواد عليه السلام؛
٩. قمر بنی هاشم - العباس عليه السلام؛
١٠. علي اكبر عليه السلام؛
١١. الشهيد مسلم بن عقيل عليه السلام؛
١٢. سر الايمان في الشهادة الثالثة؛
١٣. يوم الاربعين عند الحسين؛
١٤. المحاضرات في الفقه الجعفري.

آثار مخطوط:

١٥. المنقذ الاكبر - محمد بن علي عليه السلام؛
١٦. الحسين بن علي عليه السلام؛
١٧. عاشوراء في الاسلام؛
١٨. الاعياد في الاسلام؛
١٩. ذكرى المعصومين عليه السلام؛
٢٠. زينب العقيلة عليه السلام؛
٢١. ميثم التمار؛
٢٢. ابوذر الغفاري؛
٢٣. عمار بن ياسر؛
٢٤. نقل الأموات في الفقه الاسلامي؛
٢٥. نقد التاريخ في مسائل ست؛
٢٦. حلق اللحية؛
٢٧. دراسات في الفقه والتاريخ؛
٢٨. ربائب الرسول؛
٢٩. الكنى واللقاب؛

۳۰. حاشیه علی الکفایه؛

۳۱. حاشیه علی المکاسب؛

۳۲. نوادر الآثار؛

۳۳. یوم الغدیر - أو حجة الوداع و... .

از آن جا که برای ترجمه این کتاب ارزشمند (مقتل الحسین) زمان کمی در اختیار داشتم، احتمال وجود اشتباه در آن می رود؛ بنابراین، از روح بلند صاحب اثر (مرحوم مَقَرَم) پوزش می طلبم و از خوانندگان گرامی عذر می خواهم، و تذکرات سازنده آنها را به دیده منت می پذیرم.

دیگر اینکه از همسر گرامی ام به پاس همه زحمات و تلاش هایش که از ابتدا تا پایان ترجمه این اثر ارزشمند، پایه پر سرم گسترده بود و خستگی را از جانم بدر می برد سپاسگزارم.

یا علی

۲۰ ذیقعدہ ۱۴۲۷

شهر مقدّس قم